

Njima dajem u kući svojoj i među zidovima svojim mjesto i ime...Ime vječno dajem im, koje se nikada ne zatire. Izaija, 56:5

Bosna i Hercegovina jeste zemlja u kojoj je počinjen genocid. Proći će, čini nam se, još vremena dok mi, građani te zemlje, budemo svjesni kolika se tuga i nesreća izlila na prostoru u kojem živimo. Proći će još vremena dok budemo smogli snage da se sa posljedicama i težinom zala koja su nas pogodila budemo znali nositi.

Više od decenije je prošlo, a mjesta na kojima su se dogodila najveća stradanja još uvijek nisu «obilježena», izuzev u srcima i sjećanju onih kojih se ova stradanja lično tiču. Kratko je ovo uvodno obraćanje za spomen Srebrenici, Kozarcu, Sarajevu, Ahmićima, Vitezu, Žepču, Sanskom Mostu, Mostaru, Stocu... Lakše bi bilo nabrojati mjesta u Bosni i Hercegovini u kojem nije pala nevina žrtva... Ali, naši susreti s Istinom, možda nam oni daruju izlaz!? Drugog puta nema. Ako uzmemo u obzir zakone i brigu države, onda će nam se bojazan onih koji su preživjeli činiti opravdanom: Sjećanje na žrtve genocida moglo bi trajati samo dok oni budu na njima istrajavali i dok nas svojim životima na tu bolnu istinu budu podsjećali. Stratišta i koncentracioni logori iz nedavne prošlosti, morali bi imati dostojna obilježja, ali nemaju zbog nesređenih i kompliciranih zakonskih i političkih pitanja, te na tim mjestima danas, niču zdanja različitih namjena ili se otvaraju rudnici, a da se žrtvama ne uvaži pravo na Pravdu. U tom kontekstu tvrdimo da će školske zgrade, koje su jednom «poslužile» kao mjesta za stratišta, morati postati mjesta na kojima će se nedvojbeno učiti Istina.

Međunarodni sud pravde u Hagu potvrdio je genocid, počinjen 1995. godine za područje Srebrenice. Spomen obilježje i mezarje u Potočarima tek je 25. juna 2007., i to proglasom Visokog predstavnika EU, dobio pravo da se o njemu skrbi država Bosna i Hercegovina. Oспорavanja i poteškoće s kojima se susreću oni koji brinu o Memorijalnom centru

u Potočarima predstavljaju svakodnevnicu, iako primarna svrha Centra jeste apel da se više nikome i nikada ne ponovi takva golgota. A zlo se ponavlja, kad se na njega zaboravi.. Stoga je podsjećanje neophodno. No, kako ga u kontinuitetu osigurati? Na brojne slične poteškoće nailazili su i drugi progonjeni narodi, ali nam se čini da ih one nisu pokolebale u nastojanjima i borbi za Pravdu i sjećanje. Sjetimo se Aušvica i poteškoća; od osporavanja broja žrtava, negiranja njihovih prava, do podizanja inat-religijskih simbola i zgrada kojima nije mjesto u neposrednoj blizini logora. i ne samo u logoru Aušvic... Poteškoće su nailazili i u borbi za istinu o stradanju Jevreja u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Poljskoj i td. Nažalost, jedan narod je već prošao ovakav put borbe za istinu i Pravdu. Put koji je pred nama mogao bi biti i teži. No, od njega se, jednostavno, ne smije odustati, a iskustva drugih, ako ih budemo znali koristiti, taj put mogu olakšati.

Velika odgovornost, kada je riječ o učenju Istine o nama samima i našoj nedavnoj prošlosti leži na onima koji će podučavati buduće naraštaje. Ministarstva obrazovanja, ali i svi oni koji se bave odgojno-obrazovnim procesom, morat će naći načina da se mladima na odgovarajući način predstavi ono što se događalo u Bosni i Hercegovini u ratu između 1992 i 1995. godine. Istina o nedavnoj prošlosti treba naći svoje mjesto u odgojno-obrazovnom sistemu. Iako takvom uređenju moraju prethoditi politička volja i zakonski okviri, zasigurno, najvažniju kariku u lancu – zakon-škola-mladi – čine nastavnici te ispravno educiranje kadra za nastavu o genocidu i zločinima protiv čovječnosti.

Redakcija *Novog Muallima* odlučila je ovaj broj posvetiti temi genocida, u spomen njegovim žrtvama. Drugi naš važan razlog bila je namjera da odgojno-obrazovnom kadru u školama i mекtebima ponudimo izbor tekstova koji im može biti od pomoći. Redakcija se zahvaljuje svima koji su se odazvali svojim učešćem u ovom broju.

Senada HASANBAŠIĆ

m